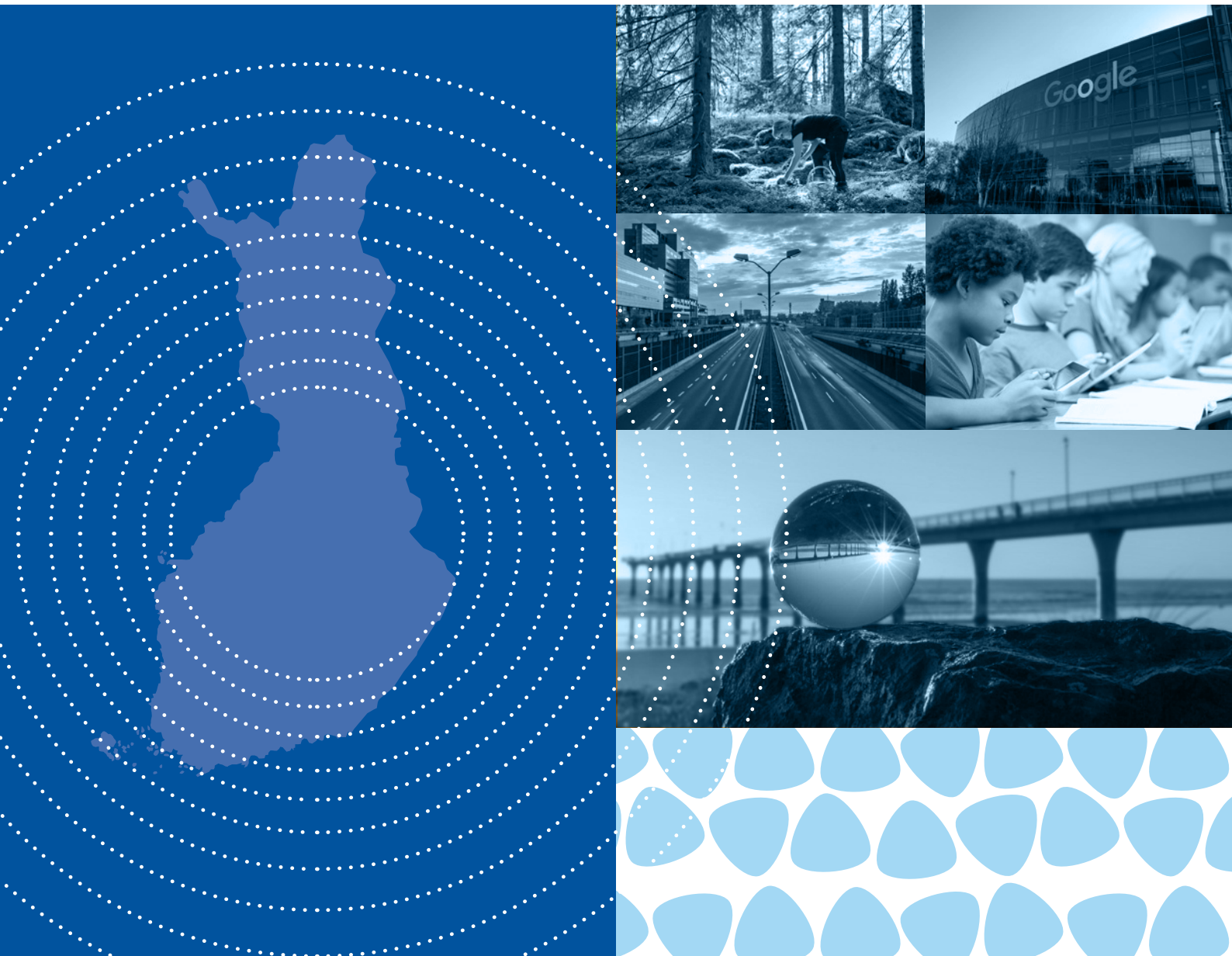

Paras Suomi?

31 ehdotusta Suomen vetovoiman lisäämiseksi

Esipuhe

Suomi on monella mittarilla paras maa – kansainväliset vertailut antavat meille mainioita sijoituksia niin digitalisaation, innovaatioiden, turvallisuuden, elämisen laadun, PISA-arvosanojen kuin onnellisuuden mittareilla.

Silti jokin mättää: Suomi alisuorittaa, kun kilpailemme muiden maiden rinnalla pääomien, investointien ja talenttien houkuttelemisessa. Olemme kuin erinomainen tilastourheilija, jonka todellinen kisakunto ei riitä tuomaan arvokisamitaleita. Kouriintuntuva esimerkki tästä oli taannoinen kysely, jonka mukaan Euroopan lääkeviraston työntekijöistä valtaosa mieluummin eroaisi kuin muuttaisi Suomeen.

Tähän ei voi tyytyä – pystymme parempaan.

Siksi kutsuimme Mikael Jungnerin ideoimaan keinoja, joilla Suomi Oy:n potentiaali muuttuu aidoksi markkinamenestykseksi. Näissä kansissa on kiinnostava arsenaali erilaisia työkaluja, uudistuksia ja näkökulmia, jotka voisivat auttaa ulkomaisia investointeja toteutumaan, pääomia virtaamaan ja kansainvälisiä osaajia kotiutumaan.

Nyt on rohkean debatin vuoro.
Hoidetaan voitto kotiin!

Jyri Häkämies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Sisällysluettelo

Alkusanat	4
1. Vetovoima kasvaa tarinoista.....	6
2. Suomi, valistuksen kehto	8
3. Vetovoima vaatii asioita, joista innostua	10
4. Vetovoima syntyy kulttuurista	12
5. Työelämän muutos on isompi kuin kuvitellaan	15
6. Väestörakenteen muutos	18
7. Vetovoima on alueellista.....	19
8. Vetovoimahankkeet.....	21
9. EK:n kommentit ehdotuksiin	23

Paras Suomi?

31 ehdotusta Suomen vetovoiman lisäämiseksi

Vuoden 2017 lokakuussa Euroopan Lääkeviraston Lontoon työntekijöiltä kysyttiin mielipidettä muutosta uuteen kaupunkiin. Henkilöstöltä löytyi muuttovalmiutta Amsterdamiin, Barcelonaan ja Kööpenhaminaan, mutta ei Helsinkiin. Noin 70 prosenttia työntekijöistä ilmoitti ennemmin eroavansa kuin muuttavansa Helsinkiin.

Mielenkiintoinen tulos. Kyse ei ollut muutosvastarinnasta, virasto oli joka tapauksessa muuttamassa. Kolme suosituinta kaupunkia ovat onnistuneet monessa, mutta niin on myös Helsinki. Helsinki on usein kansainvälisissä vertailuissa maailman 10 parhaan kaupungin joukossa. Kaupungissa jo toimivan Euroopan Kemikaaliviraston työntekijät ovat olleet tyytyväisiä työoloihinsa. Vaihtuvuus on ollut vähäistä, heidän lapsillaan on oma koulu ja kaupunkiin on kasvanut EU virkamiesten virkeä yhteisö. Silti Helsinki ei kelvannut lääkeviraston väelle. Joko he eivät tienneet tuota kaikkea tai sitten he eivät välittäneet.

Ilmiö on tuttu. Virastojen hajasijoitus pääkaupunkiseudulta maakuntiin on hankalaa, kun työntekijät käyttävät kaikki mahdolliset keinot välttääkseen muuton. Vastaavasti maakunnissa on osajia, jotka ovat mieluummin työttömiä kuin muuttavat kasvukeskuksiin. Jopa pääkaupunkiseudun sisällä muutto Vantaalle on joillekin katastrofi, toinen kalpenee ajatuksesta muuttaa Espooseen, kolmannelle elämä kantakaupungissa on mahdotonta.

Asuinpaikan valinta on tunnepohjainen ja erittäin henkilökohtainen päätös. Vaikka muuttaisi kollektiivisen aallon imussa, on päätös silti jokaisella henkilökohtainen. Harva päättää asuinpaikan taulukoimalla sen ominaisuuksia. Alueen vetovoima ei ole rationaalinen asia. Kysymys on enemmän identiteeteistä. Muuttajan omasta identiteetistä, alueen identiteetistä sekä näiden yhteen sopimisesta.

Muutto jonnekin muistuttaa päätöksentekona enemmän parisuhteen aloittamista kuin tuotteen hankintaa. Pelkkä naapurin suositus ei riitä, päätökseen tarvitaan enemmän. Jo olemassa olevaa identiteettiä tukeva päätös syntyy nopeasti, mutta identiteetin vastainen ei välttämättä koskaan. Identiteettiin liittyvän mielipiteen muuttuminen on monipolvinen prosessi. Ensin vaaditaan oivallus. Se, että ylipäätään huomataan jonkin asian olemassaolo. ”Kappas, Trump ja Putin tapaavat Helsingissä.” Sen jälkeen vaaditaan fakta. ”En tiennyt-

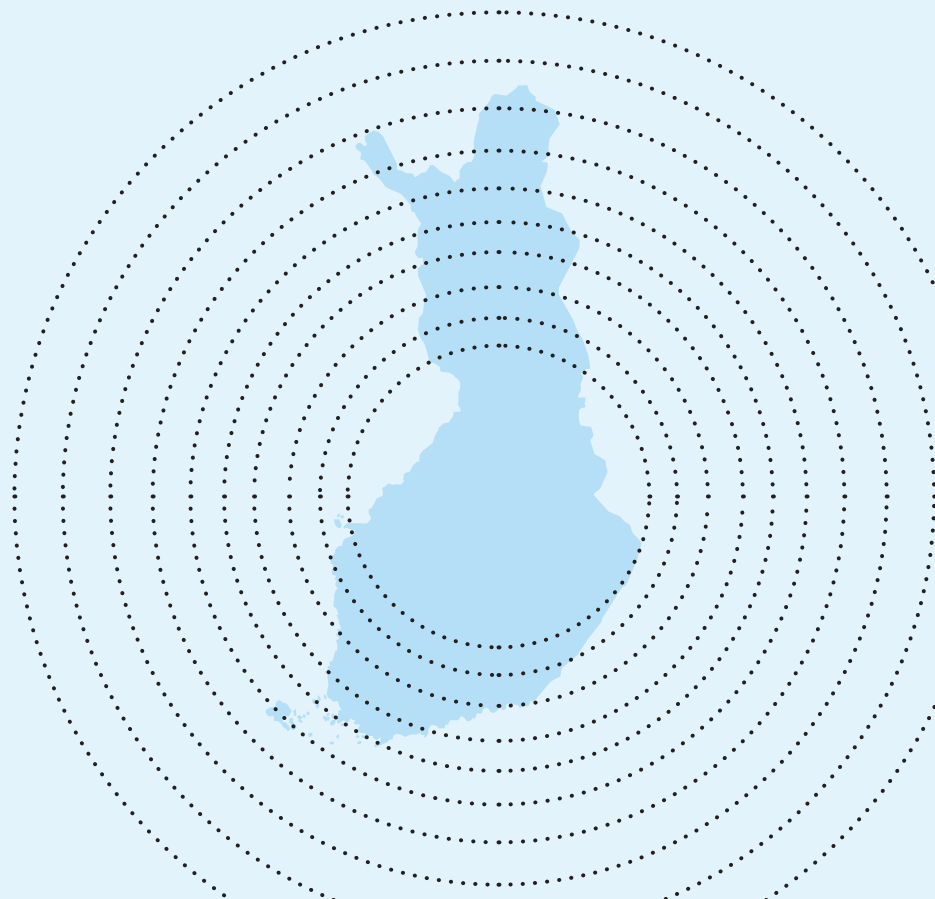
kään, että Suomessa on maailman puhtain ilma.” Tuon jälkeen tarvitaan tunne. ”Hmm. Suomessa lapset voivat matkustaa yksin ja turvallisesti julkisilla liikennevälineillä.” Ja sitten kaikki tuo uudestaan. Oivallus, tunne, fakta, milloin missäkin järjestyksessä. Identiteetin uudistuminen on monipolvinen prosessi.

Alueen vetovoima perustuu aina arvioitsijan omaan identiteettiin. Vetovoiman synnyttäminen on siksi vaikeaa ja muuttaminen vielä vaikeampaa. Mahdotonta se ei kuitenkaan ole. Tämä kirjoitus käy läpi asioita, joita Suomessa kannattaa seuraavalla hallituskaudella tehdä, jotta maan vetovoima vahvistuu. Erityisesti listaan asioita, joista harvemmin puhutaan. Esityksestä on jätetty pois tärkeitä asioita, kuten ilmainen koulutus tai laadukas terveydenhoito, jotka ovat jo toteutuksessa tai yleisesti hyvin hoidettu.

Suomen vetovoiman vahvistamista helpottaa se, että Suomella ei ole koskaan mennyt niin hyvin kuin nyt. Samalla uskallan väittää, että vielä parempaa on luvassa.

Helsingissä 29.10.2018

Mikael Jungner

1

Vetovoima kasvaa tarinoista

Valta on jotain, mitä muut kuvittelevat sinulla olevan. Mikäli muut kuvittelevat sinulla olevan valtaa, sinulla on sitä. Jos taas muut kuvittelevat, ettei sinulla ole valtaa, sinulla ei ole sitä. Valta on mielikuva. Vetovoima on vallan kaltainen ansaittu mielikuva.

Pääministeri Juha Sipilä lupasi syyskuussa 2015 Kempeleen kotinsa turvapaikanhakijoille. Uutinen levisi Välimeren alueella kulovalkean tavoin. Innostava tarina hyväntahtoisesta pääministeristä, joka oli täydellinen vastakohta Lähi-idän ja Afrikan korruptoituneille, ihmisoikeuksia polkeville hallinnoille. Suomen vetovoima räjähti taivasiin, maasta tuli tuhansien maahanmuuttajien Eldorado. Paikka, jonne pyrkiä. Paikka, jossa tehdä työtä ja yrittää, ehkä jopa paikka avata Afrikan nousevat markkinat Euroopalle ja luoda miljardeilla euroilla uutta liiketoimintaa.

Toisin kävi. Totuus oli tarua karumpi. Pääosin siksi, että tulijoita oli enemmän kuin mihin virallinen Suomi oli varautunut. Tulijat kirjattiin ja jätettiin odottamaan päätöksiä. Olosuhteet sinänsä olivat säälliset, mutta odottaminen hyvin turhauttavaa. Harva maksaa tuhansia euroja pelkästään päästäkseen istumaan tyhjän panttina. Pakolaisen kokemus Suomesta ei vastannut tarinaa uusien mahdollisuuksien ihmemaasta. Kun nihkeät kokemukset levisivät, hyytyi kiinnostus Suomeen. Tarjolla ollutta potentiaalia ei Suomeen haluttu, eikä sitä tänne saatu. Vetovoima kääntyi työntövoimaksi.

Suomesta on onneksi muitakin tarinoita. Yksi levisi maailmalle muutamaa vuotta ennen kuin pääministeri tarjosi asuntoaan pakolaisille. Tämä tarina kertoo osaamisen ja rahan kohtaamisesta loskaisessa Helsingissä. Slush tuo maahan tuhansia kasvuyrittäjyydestä kiinnostuneita, täyttää pääkaupungin hotellit ja ruuhkauttaa Pasilan. Tuon eteen on tehty massiivisesti työtä, mutta on tarvittu myös oivalluksia, heittäytymistä ja onnea. Slush nousi menestykseen tuhansien muiden sijoittajatapaamisten joukosta, koska se oli omanlainen ja elinvoimainen.

Elinvoima on vahva vetovoimatekijä. Elinvoima tarkoittaa ensinnäkin kilpailukykyä, sitä että alue on hyvä yritysten kannalta. Toisekseen elinvoimassa on kyse hyvinvoinnista, siitä että alue on hyvä myös ihmisten kannalta. Kolmanneksi elinvoima tarkoittaa kykyä uudistua, kykyä muuttaa toimintatapoja, kun maailma ympärillä muuttuu.

Slushissa vieraillut sijoittaja vahvistaa Suomen veto-voimaa kertomalla verkostoissaan tarinaa Suomen elinvoimasta. Suomesta on tullut kasvuyrittäjyyden edelläkävijä enemmän näiden tarinoiden kautta kuin esimerkiksi julkisen hallinnon ratkaisujen takia. Parhaimmillaan tarina elinvoimasta kasvaa intersubjektiviseksi narratiiviksi. Tuollaiset tarinat ovat vahva veto-voiman lähde, aivan kuten identiteettikin.

Intersubjekttiivinen kuvaa tilannetta, jossa henkilökohtaisesta tulkinnasta tulee totta, koska riittävän monella muulla on sama henkilökohtainen tulkinta. Esimerkiksi kämpppä Helsingissä on tänään arvokkaampi kuin kämpppä Kotkassa, koska ihmiset uskovat muiden ihmisten uskovan, että näin on. Jos kotkalaiset haluaisivat muuttaa tilanteen, tulisi heidän kehittää uusi intersubjekttiivinen narratiivi. Jos he siinä onnistuisivat, maksaisivat asunnot sen jälkeen Kotkassa enemmän kuin Helsingissä.

PISA-tutkimus on OECD:n toteuttama kansainvälinen arvio peruskoulutuksen laadusta. Hankkeen tavoitteena on löytää maailmanlaajuisesti työkaluja koulutuksen kehittämiseen. Suomessa PISA-tutkimuksen tekee Jyväskylän yliopisto. PISA ei ole ranking-tutkimus. Sitä ei ole tarkoitettu laittamaan maita paremmuusjärjestykseen. Silti media teki juuri noin. Kansainvälinen media laittoi maailman maat paremmuusjärjestykseen juuri niinä vuosina, kun Suomi oli tutkimuksen kärjessä.

Syntyi intersubjektiiivinen narratiivi Suomesta peruskoulutuksen ihmemaana. Se että Suomen sijoitus on sittemmin laskenut, kiinnostaa lähinnä suomalaisia. Maailmaa se ei kiinnosta. Kerran saavutettu mielikuva hyvästä peruskoulutuksesta säilyy, vaikka tuon mielikuvan perusteena ollut asema tutkimuksessa laskee. Suomeen muuttoa pohtivalle perheelle tuo vanhentunut narratiivi peruskoulutuksen korkeasta tasosta voi olla hyvin merkittävä vetovoiman lähde.

Suomen vetovoimaa kannattaa kasvattaa sekä vetoamalla identiteetteihin että luomalla intersubjektiiivisia narratiiveja. Tuo tarkoittaa esimerkiksi sitä, että Suomesta tehdään maailman paras maa asioissa, joita tänne kaivatut ihmiset arvostavat. Peruskoulutus oli tästä yksi esimerkki. Mikäli halutaan lisätä vetovoimaa nuorten, luovien ja sosiaalisesti aktiivisten osajien parissa, kannattaa tavoitella huippua niissä arvoissa, jotka noita ihmisiä innostavat ja jotka ovat samalla luonteva osa suomalaista nykyistä kulttuuria.

>>>Ehdotus 1

Edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa, luottamusta sekä yksityisyyden suojaa kaikessa julkisen hallinnon päätöksenteossa. Järjestetään kansanäänestys Suomen arvoista.

Ihminen samaistuu helpommin toisiin ihmisiin kuin instituutioihin. Toisaalta ennakkoluulot määrittävät kokemusiamme vieraista ihmisistä. Euroopan Lääkeviraston työntekijä saattoi karsastaa muuttoa Suomeen sen takia, että hän ei innostunut suomalaisista sellaisena kuin hänen mielikuvansa suomalaisista oli. Tehokkain tapa laajentaa mielikuvaa suomalaisuudesta on esittää suomalaisia, jotka poikkeavat yleistyksistä.

>>>Ehdotus 2

Esitellään markkinointiviestinnän keinoin sadan tällä vuosikymmenellä omaa polkua kulkeneen suomalaisen tarina.

2

Suomi, valistuksen kehto

Ensimmäinen valistus oli Ranskassa 300 vuotta sitten. Se oli järjen valistus. Siitä seurasi kaikenlaista arvokasta, tieteestä markkinatalouteen ja ihmisoikeuksiin. Nyt käsillä on jälleen uusi valistuksen aika. Tällä kertaa kyse on vuorovaikutuksesta. Siihen liittyy sellaisia asioita kuin joukkoistaminen, johtaminen, empatia, palvelumuotoilu, visuaalisuus, yhdessä oppiminen tai elämän koettu merkitys. Tämä kaikki on ajankohtaista juuri nyt, osaksi kiitos teknologian ja osaksi kiitos ymmärryksen laajentumisesta koskien ihmisen mielen toimintaa. Samoin on laajentunut ymmärrys siitä, miten ihmiset vaikuttavat toisiinsa ja toimivat yhdessä. Me tiedämme ihmisyydestä nyt enemmän, ja tuo uusi tieto haastaa perinteiset näkemykset ihmisestä pelkästään rationaalisena, itsekkäänä yksilönä.

Kun aiemmin olennaista oli kysyä miksi, on nyt olennaista rakentaa suhde itsensä, muiden ihmisten ja merkityksellisen elämän välille. Edellisen valistuksen aikana ihminen syrjäytyi, jos ei saanut työpaikkaa. Tällä kertaa ihminen syrjäytyy, jos hän ei löydä merkitystä työlleen, tunne hyväksyntää tai saa yhteyttä muihin ihmisiin. Tämä uusi valistus on vaikea hahmottaa, koska siinä esiintyy niin monta rinnak-

kaista todellisuutta yhtä aikaa. Edessämme on ontologinen ekspansio. Siksi kannattaa pohdinnan ohessa edetä kokeilemalla konkreettisesti erilaisia asioita, oppimalla yrityksestä, erehdyksistä ja onnistumisen yksityiskohdista.

Tuo kaikki edellä kerrottu johtaa yhteiskunnan uudistumiseen, mutta se on hidasta. Vaikka löydämme paremman tavan toimia, on siitä edelleen pitkä matka varsinaiseen uudistumiseen. Yhteisön normit on ensin korjattava tukemaan uutta. Tarvittiin esimerkiksi lainmuutos, jotta robottiautot pääsivät kaduille. Yrityksen on tuon jälkeen päivitettävä strategiansa, jotta se saa robottiautoista hyötyä irti. Normimuutosten jälkeen on vielä uudistettava toimintakulttuuri, se tapa, jolla ihmiset toimivat. Vasta kun ihmisten rutiinit ovat muuttuneet, on uudistus valmis.

Meillä on käsillä ristiriita, toisaalla uudet mahdollisuudet ja toisaalla yhteisön pohjimmitaan hidas kyky uudistua. Kehitys kulkee nyt uudistumisen osalta maailmalla eri tahtiin, vaikka muutoin maailma jatkuvasti kyllä lähentyy. Tuo tekee nopean uudistumisen kulttuurista vetovoimatekijän. Mahdollisuuksiin tarttuminen tekemällä konkreettisia asi-

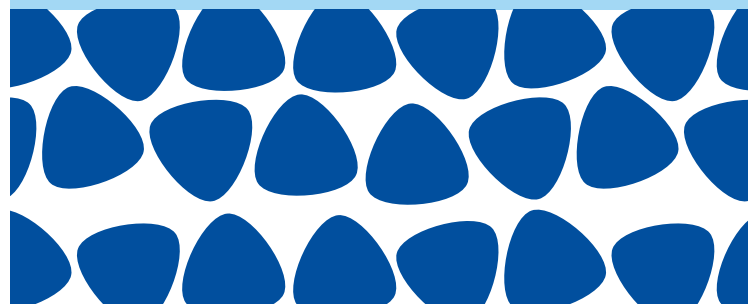

oita sekä tekemällä oppiminen luo toimintakulttuuria, joka kiinnostaa edelläkävijöitä. Sanoittamalla vuorovaikutuksen vallankumousta Suomesta tulee ainutlaatuinen ja vetovoimainen yhteiskunta.

Ajatus Suomesta vuorovaikutuksen valistuksen veturina saattaa tuntua suuruudenhullulta. Toisaalta voi miettiä Viroa, e-kansalaisuutta ja digitaalisuuden pioneeriutta tai Islantia, joukkoistamalla kirjoitettua perustuslakia, 1000 vuotista demokratiaa ja tasa-arvon mallimaata. Pienikin valtio voi saavuttaa suuria tarttumalla asioihin tosissaan. Sitä paitsi Suomi on jo luottamuksen, matalan hierarkian, tasa-arvon ja korkean koulutuksen kansakunta, mikä on paras mahdollinen lähtökohta uudenlaisen vuorovaikutuksen kehittäjälle. Mitään ei kuitenkaan tapahdu pelkästään ilmoittautumalla, tarvitaan konkretiaa, kokeiluja, tekemällä oppimista, yritystä ja erehdystä.

>>>Ehdotus 3

Futuricen, Reaktorin ja Vincitin kaltaisten uuden vuorovaikutuksen yritysten osaaminen työku-
tuurin uudistamisesta konseptoi-
daan ja tuotteistetaan muuhun
yritysmaailmaan sopivana kauppa-
lisena tuotteena. Määritellään
julkisen tuki edellä kuvatun
vauhdittamiseksi. Julkishallin-
non työyhteisöissä toteutetaan
projekti työelämän rutiinien uu-
distamiseksi.

3

Vetovoima vaatii asioita, joista innostua

Yhä useampi kansakunta maailmalla jakautuu, yhä harvempi on yhtenäinen. Tuota ei pidetä tervetulleena ilmiönä. Suurin haastaja kansalliselle yhtenäisyydelle on kokemus useamman kerroksen väestä. Suomessakin on levinnyt laajalle tarina, jossa muutama kasvukeskus ja huippuosaa menee menojaan, kun muu maa riutuu. Kansainvälistymisen ja teknologian hyödyt eivät aukene kaikille. Globalisaation hedelmät eivät jakaannu tasaa. Päättäjät eivät joko osaa tai halua puuttua kansakuntaa jakavaan raitioon.

Mikäli Suomeen haetaan vetovoimaa yhtenäisyydestä, vaaditaan konkreettisia tekoja, jotka osoittavat, että olemme edelleen kaikki samassa veneessä. Pelkkä semantiikka ei riitä, ei myöskään rahan jako. Tarvitaan innoittavia tekoja. Kunnianhimoinen, Suomen tulevaisuuden kannalta perusteltu ja kansalaisten silmissä uskottava teko on saattaa liikenteen verkot kuntoon. Tuo tarkoittaa nykyisen 2,5 miljardin euron korjausvelan hoitamista. Tuo tarkoittaa myös liikenneinfrastruktuurin mittavan 60 miljardin euron investointiohjelman toteuttamista seuraavan 10 vuoden aikana.

Jotta nuo hankkeet ovat mahdollisia, on liikenteen infra irrotettava valtion budjetista. Suomen liikenneinvestoinnit hoidetaan tällä hetkellä samalla tavoin kuin kotitalous, joka säästää asunnon koko hinnan ennen asunnon ostoa. Moimen lykkää oman asunnon saannin todella kauas. Suomeen tarvitaan siis valtion omistama yhtiö, joka voi rahoittaa nuo liikenteen miljardihankkeet valtion budjetin ulkopuolisella lainalla. Tuo taas vaatii, että uudella yhtiöllä on sekä oma tase lainojen vakuudeksi että omaa tulovirtaa lainan lyhennysten maksamiseen.

Etäisyyksiä mitataan nykyisin kilometrien sijaan minuuteissa. Mitä nopeammin Suomessa pääsee liikkumaan alueelta toiselle, sitä keinotekoisemmaksi käy vastakkainasettelu maan eri osien välillä. Vetovoimainen Suomi on yhtä aikaa vahvojen kasvukeskusten, elinvoimaisen maaseudun ja omaleimaisten taajamien Suomi.

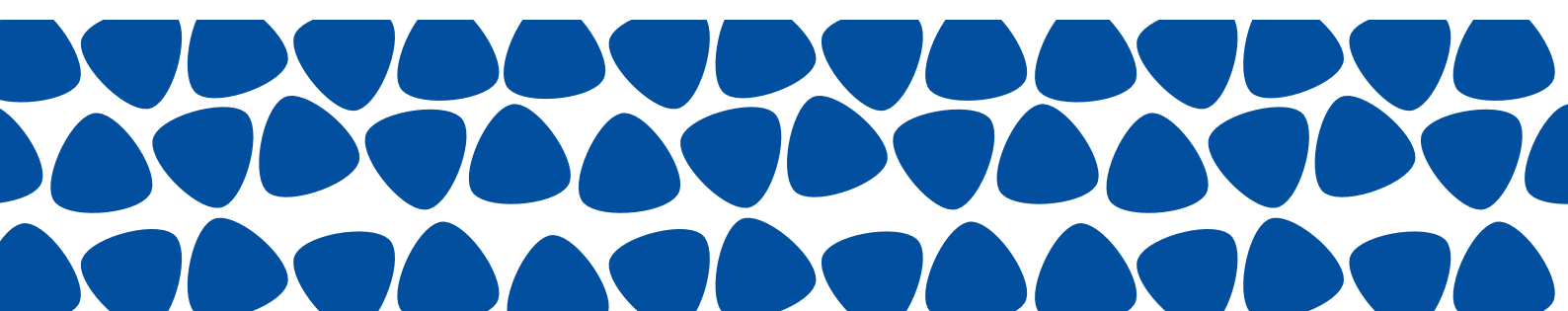
Tehokkain keino tuon harmonian saavuttamiseksi on liikenteen sujuvuus. Kannattaa tavoitella noin tunnin matkanteon päässä toisistaan olevia kasvukeskuksia. Tunnin etäisyys luo alueen, jolla ihmiset käyvät luontevasti keskenään esimerkiksi lounaalla. Tunti on luontevan vuorovaikutuksen etäisyys. Suunnitellut raideinvestoinnit tarjoavat tunnin junayhteyden Suomen suurimpien kaupunkien välille. Silloin pääkaupunkiseutu, Turku ja Tampere ovat käytännössä samaa vuorovaikutusaluetta. Tunneliyhteys Helsingistä Tallinaan laajentaa tuota aluetta Viroon. Suunnitelmiin kuuluu myös 4 tunnin junayhteys Helsingistä Ouluun sekä raideyhteys Jäämerelle.

Näiden ja muiden Suomen elinvoiman kannalta tärkeiden liikennehankkeiden yhteinen rahoitustarve on siis 60 miljardia euroa. Nykyisellä budjettirahoituksella tuon kaiken rahoittamiseen kuluu 130 vuotta. Me voimme rakentaa tulo-rahoituksella valjun Suomen tai sitten velaksi vetovoimaisen Suomen.

>>>Ehdotus 4

Yhtiöitetään julkisen vallan omistuksessa olevat infrastruktuurin verkot. Avataan mahdollisuus liikenteen käyttömaksuihin uusien investointien rahoituksessa. Järjestelmän maksaja voi olla joko julkinen hallinto, tienkäyttäjä tai molemmat. Maksun peruste on liikenneverkon todellinen käyttö.

Vetovoima ei synny pelkästään rakennetun ympäristön infrastruktuurista. Vetovoima syntyy myös toimintakulttuurista. Siitä miten kansallinen vuorovaikutus sujuu. Ihmiset maailmalla arvostavat omaa poliittista päätöksentekojärjestel-

määnsä vähemmän kuin ennen. Suurimmassa osassa valtioita demokratian koetaan menevän pikemmin taakse- kuin eteenpäin. Tällaisessa tilanteessa erottautuminen muista toimintakulttuurin perusteella on helpompaa kuin aiemmin. Vaalimalla demokratian perinteisiä arvoja, Suomi kerää kiinnostusta, arvostusta ja kasvattaa vetovoimaa.

>>>Ehdotus 5

Vahvistetaan journalismin kyvykkyyttä valvoa vallankäyttöä Suomessa. Säädetään julkishallinnolle korvausvelvollisuus perusteettomasta asioiden salaisesta. Avataan sekä hallinnon valmistelua että eduskuntakäsittelyä medialle.

4

Vetovoima syntyy kulttuurista

Taide on yksityinen kokemus ja yhdessä koettu elämys. Kyse voi olla itsetuntemuksen vahvistumisesta, vuorovaikutustaitojen kasvusta tai oivalluksesta yhdistää asioita uudella tavoin. Arkkitehtuuri ja esittävä taide synnyttää vahvoja jaettuina tunnetiloja, tarjoaa alustan vuorovaikutukselle sekä saattaa toisilleen tuntemattomia ihmisiä yhteen. Taide synnyttää ainutlaatuisia vuorovaikutusta.

Erityisesti milleniaalille (alle 35-vuotias) on tärkeää, millaisessa kulttuuriympäristössä hän asuu. Nuori aikuinen valitsee asuinpaikkansa tukemaan omaa elämäntyyliään, usein hinnasta piittaamatta. Aasukkaat maailman metropoleissa saattavat käyttää jopa puolet käytettävissä olevista varoistaan asuakseen juuri siellä, missä haluavat. Heille rakennettu ympäristö, palvelut, kulttuuri ja alueen muut ihmiset nivoutuvat osaksi heidän omaa identiteettiään.

>>>Ehdotus 6

Poistetaan asunto-osakkeiden ja kiinteistöjen varainsiirtovero. Nostetaan kiinteistövero vastavasti. Näin nopeutetaan asuntomarkkinoiden dynamiikkaa ja helpotetaan maassamuuttoa.

Noin kolmasosa nuorista suomalaisista toivoo voivansa asua pääkaupunkiseudulla. Lopuista valtaosa Suomen muissa kasvukeskuksissa. Koko Suomen vetovoimaisuuden kannalta on tärkeää antaa tälle maassamuutolle tilaa rakentamalla enemmän, pienempiä ja edullisempia asuntoja kasvukeskuksiin. Nuorten maailmankuva on hyvin erilainen kuin vaikkapa suurten ikäluokkien. Nuorelle 18 neliön asunto tiiviisti asutulla alueella voi olla juuri se haluttu, samalla ympäristöä kunnioittava koti, kun hänen isovanhemmilleen moinen asunto on merkki köyhyydestä ja syrjäytymisestä.

>>>Ehdotus 7

Tiivistetään yhdyskuntarakennetta. Helpotetaan pienempien ja edullisempien asuntojen rakentamista kasvukeskuksiin, hyvien liikenneyhteyksien äärelle.

Suomessa ei vielä juurikaan ole rakennetun ympäristön vahvan karisman seutuja, mutta rakenteilla niitä on. Erityisesti pääkaupunkiseudulla ja Tampereella rakennetaan nyt kunnianhimoisesti. Pistemäisiä vetovoimaisia asuinalueita toki löytyy maan eri osista. Hyvä niin, koska ympäröivän alueen merkitys osajien houkuttelussa on jatkuvasti tärkeämpää.

Taide on arkkitehtuurin ohella merkittävä alueen kiinnostavuuden määrittäjä. Taide synnyttää taidemaailman, siis joukon ihmisiä, jotka uskovat taiteeseen, tekevät tai tutkivat taideita sekä luovat taiteiden alakulttuurien verkostoja. Nämä verkostot vetävät puoleensa uusia taiteesta kiinnostuneita, jotka rikastavat taidemaailmaa, mikä lisää vetovoimaa, joka vahvistaa verkostoja. Kun kerrotaan, miten luovuus vaatii yleensä 750 000 ihmisen väestöpohjan kukoistaakseen, kyse on juuri siitä väkimäärästä, joka yleensä tarvitaan tässä kuvatussa positiivisen taidekierteen synnyttämiseksi.

>>>Ehdotus 8

Selvitetään, miten luoda elinvoimainen taidemaailman verkosto myös alle 750 000 väestön alueille.

Suomen 5,5 miljoonan väestöpohja on kapea. Se tarkoittaa kapeaa markkinaa myös taiteessa, mikä heikentää kaupallisen markkinan kautta syntyviä taiteen alakulttuureja.

>>>Ehdotus 9

Vahvistetaan taiteen markkinaa Suomessa. Julkinen valta pyrkii perinteisesti luomaan työpaikkoja kulttuurialalle. Samaan maaliin päästään hankkimalla kaupallisille kulttuuripalveluille lisää maksavia asiakkaita.

Pienen väestön taidemarkkinaa kannattaa yleisemminkin vahvistaa turismilla ja pidempiaikaisilla vierailuilla. Suomen lähtötilanne on tuohon hyvä. Esimerkiksi Helsingin satama on tällä hetkellä maailman vilkkain satama. Sen kautta liik-

kuu yli 10 miljoonaa ihmistä vuodessa. Tästä potentiaalista jää nykyisin merkittävä osa käyttämättä pelkästään sen takia, että osan aikaa palveluja ei ole ylipäättään saatavilla.

>>>Ehdotus 10

Pidetään koko Suomi auki iltai-
sin, öisin, sunnuntaisin, sekä
myös heinä- ja elokuussa. Tuote-
taan kattavammin ympärivuorokau-
tista julkista liikennettä sekä
poistetaan liikkeiden aukioloai-
kaa koskevat loputkin rajoituk-
set.

Yhteisön sivistys kertoo, miten yksilöihin yhteisössä suh-
taudutaan. Parhaimmillaan kyse on avarakatseisuudesta ja
kunnioituksesta. Sivistys myös määrittelee sen, kasvaako
yhteisö mukana yksilön henkisen kasvun kanssa. Löytyykö
yhteisöstä kirittäjää tai uusien ajatusten oivalluttajaa, kun
oma ymmärrys ja elämänviisaus kasvaa.

Sivistys on myös vuorovaikutuksen laadun mittari. Mitä
omanlaisempi näkökulma, sitä hyödyllisempää vuorovai-
kutukselle, edellyttäen että valtavirrasta poikkeava yksilö
rohkenee nousta esiin näkökulmansa kanssa. Seksuaalivä-
hemmistön aseman on todettu korreloivan positiivisesti alu-
een kilpailukyvyyn, luovuuden ja vetovoiman kanssa. Kyse
on sallivuuden vuorovaikutusta rikastavasta vaikutuksesta.

>>>Ehdotus 11

Valitaan mittarit ja prosessit työpaikkakiusaamisen tutkimiseksi. Alustavien selvitysten mukaan työpaikkakiusaaminen on Suomessa yleistä. Ennen korjauksia toimenpiteitä ilmiön laatu ja levinneisyys selvitetään perusteellisesti. Tavoitteena maailman vähiten työpaikkakiusattu maa.

Identiteetti, ihmisen minäkuva, määrittää vahvasti yksilön elämän kulkua ja valintoja. Se syntyy ja muuttuu vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Kulttuuriin kuuluu myös ryhmäidentiteetti, se joukko, johon kuulun tai haluan kuulua.

Luottamuksen lisäämiseksi eri identiteettiryhmien välillä kannattaa digitaalisia palveluita kehittää erityisesti niiden ihmisten arkielämään, joita digitaalisuus ei kiinnosta ja joiden identiteetti on maailman muutoksessa uhattuna. Käytännössä tuo tarkoittaa digitaalisia palveluja harvaan asutuille seuduille ja ikäihmisille. Olennaista on yhdistää jokin hyvin arkinen tarve uuteen teknologiaan. Esimerkkinä tässä ruoka ja digitaalisuus.

>>>Ehdotus 12

Selvitetään, miten voidaan järjestää laadukas ruoka ikäihmisille ja elintarvikkeet syrjäseuduille tehokkaimmin digitaalisena palveluna. Tuo voi tarkoittaa esimerkiksi Wolt-tyyppistä palvelua, jossa kaukanakin asuva lapsenlapsi saattaa ilahduttaa isovanhempaansa tilaamalla hänelle omaa lempitrendiruokaa.

Kulttuurin vaikutus elinvoimaan on alueellinen ilmiö. Se on yhdistelmä rakennettua ympäristöä, historiaa, ravintolakulttuuria, esittävää taidetta ja ihmisten tapaa olla tekemisissä toistensa kanssa. Tuon kokonaisuuden onnistumisen yksi mittari voi olla turismi, jota alue houkuttaa. Varsinainen hyöty elinvoimalle syntyy kuitenkin siitä vuorovaikutuksesta, jota kulttuuri alueella pysyvämmiin asuvien ihmisten välille synnyttää. Siksi on olennaista, että kulttuuri on osa jokaisen yhteisön jäsenen arkea. Vetovoima syntyy myös mahdollisuudesta harrastaa. Jotta harrastaminen Suomessa on laajasti mahdollista, on luotava markkina erilaisille harrastuksille.

>>>Ehdotus 13

Tuodaan kulttuurin eri muodot oppiaineiksi peruskouluun. Tuodaan "show and tell" -konsepti kouluihin esiintymistaitojen vahvistamiseksi. Avataan julkiset tilat esittävälle taiteelle. Vahvistetaan ilmaisuvapauden käsitettä kulttuurillisena perusoikeutena. Tarjotaan Museokortti lisäosana opintotukea ja työttömyysturvaa. Sitoudutaan käyttämään prosentti valtion budjetista kulttuuriin.

>>>Ehdotus 14

Toteutetaan lasten- ja nuorten harrastustakuu. Luodaan työttömille kannustava harrastussettimalli.

5

Työelämän muutos on isompi kuin kuvitellaan

Vaikka teknologia muuttaa työelämää, työ itsessään ei lopu. Robotit ja tekoäly eivät ole viemässä ihmisiltä töitä, ne ovat viemässä ihmisiltä sen ammattitaidon, jolla ihmiset nykyään työtään tekevät. Jatkossa lähes kaikki työ tehdään yhdessä tietokoneiden kanssa. Samalla mekaanisen suorittavan työn tilalle tulee yksilöllisempi, räätälöity tapa tehdä työtä. Tämä on hyvä uutinen, koska se tekee työelämästä mielekkäämpää.

Tuo kaikki edellä kuvattu vaatii sekä uutta osaamista että uutta asennetta. Kyse ei ole vain yksilön osaamisesta. Takuisesti maailmalla etenevä digitalisaatio osoittaa, miten vaikea on tuoda yhteiskuntaan uusia tapoja toimia. Työn tuottavuus ei ole noussut lähellekään odotetulla tavalla. Syynä tähän on usein uuden teknologian lisääminen sellaisenaan vanhoihin tapoihin toimia.

Suomen kansainvälinen kilpailukyky perustuu tänään noin sadantuhannen suomalaisen erityisosaamiseen, jatkossa kilpailukyky syntyy miljoonien suomalaisten osaamisesta. Jotta yhteiskunnan rakenteet saadaan tukemaan tätä muutosta, tarvitsee Suomi seuraavalle hallituskaudelle kunnianhimoiset, selkeät ja pitkäjänteiset osaamista vahvistavat raamit.

>>>Ehdotus 15

Suomi käyttää 4 prosenttia bruttokansantuotteesta tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Puolet nuorista ikäluokista suorittavat korkeakoulututkinnon. Kaikki suomalaiset suorittavat vähintään toisen asteen tutkinnon.

Suurin osa suomalaista tarvitsee tulevana vuosina päivitystä osaamiseensa. Kyse on sekä uusista tutkinnoista, muuntokoulutuksesta että työssä oppimisesta. Pelkästään muuntokoulutusta arvioidaan tarvitsevan jopa miljoona suomalaista. Itse väittäisin että luku on alakanttiin, jokainen suomalainen tarvitsee uutta osaamista seuraavan vuosikymmenen aikana.

Elinikäisestä oppimisesta on puhuttu pitkään. Silti tarjolla ei vielä ole tehokasta prosessia sen toteuttamiseksi. Ongelma on maailmanlaajuinen. Instituutioiden etsiessä ratkaisuja osaamisen kohtaanto-ongelmiin ihmiset ovat ryhtyneet neuvomaan toinen toisiaan. Maailmassa katsotaan joka päivä miljardi "miten tehdä" -videota Youtubesta.

Suomeen tarvitaan muuntokoulutuksen kaupallinen markkina. Siis määritellyt tuotteet, noille tuotteille sisältö ja arvo, sekä eri osapuolten kustannusvastuun selkeämpi jako. Julkinen valta ei kykene muuntokoulutusta yksin tarjoamaan, eikä kaupallinen markkina synny ilman selkeyttämistä.

>>>Ehdotus 16

Luodaan kaupallinen markkina muuntokoulutukselle, jossa opii uuden ammatin perusteet 100 päivässä. Koulutuksen tavoitehintana on 7 500 euroa. Päätetään, miten kustannus jaetaan yhteiskunnan, yrityksen ja osaamistaan uudistavan ihmisen välillä. Irtisanomisessa muuntokoulutuksen järjestäminen leikkaa vastavasti yrityksen muuta taloudellista vastuuta irtisanomisesta. Yhteiskunta vastaa opiskelijan elinkustannuksista muuntokoulutuksen ajan.

Työssä oppiminen on tehokkain tapa oppia uutta. Se on jatkuvaa, se perustuu todellisiin ongelmiin, se on konkreettista. Mekaanisessa työssä oppiminen kestää vähän aikaa, sen jälkeen oppiminen lakkaa, kun tekemisestä tulee rutiini. Tulevaisuuden työ ei ole mekaanista, siinä jokainen työsuoritus on omanlainen ja osaltaan rakentaa tekijänsä osaamista. Vuosikymmenten aikana työntekijä rakentaa itselleen täysin ainutlaatuisen osaamisen kokonaisuuden.

Joskus työntekijän osaaminen on siinä määrin etäällä tavoitetasosta, että työsuhde jää syntymättä ja työssä oppimista ei tapahdu. Työntekijää ei ehkä haluta kouluttaa kilpailijan leipiin. Alalla voi siksi olla samaan aikaan sekä työvoimapulaa että työttömyyttä. Tämä ei ole kenenkään etu. Usein julkinen koulutusjärjestelmä ei tällaisessa tilanteessa edes pysty tarjoamaan sellaista ajankohtaista, räätälöityä oppimisympäristöä, jossa kaivattu osaaminen syntyisi.

>>>Ehdotus 17

Määritellään mahdollisuus alittaa erikseen sovittavilla aloilla työsuhteen palkkauksessa työehtosopimuksen minimitaso. Edellytyksenä on, että alitus perustuu osaamista lisäävään suunnitelmaan työssä oppimisesta. Yhteiskunta turvaa osaamistaan kehittävän toimeentulon työssä oppimisen aikana.

Työttömät työhakijat eivät aina löydä avoimia työpaikkoja ja töissä jo olevat eivät etene urallaan, koska tieto ihmisten osaamisesta ja kiinnostuksesta sekä työelämän mahdollisuuksista ei välity Suomessa edelleenkään digitaalisesti. Vaikuttaa myös siltä, että yritykset ja kunnat ovat selkeästi nykyisiä TE-keskuksia tehokkaampia rakentamaan työttömille polkuja työelämään. Edelleen sääntelyllä rajataan oikeus suorittaa tiettyjä työtehtäviä tutkintoon, riippumatta henkilön muutoin työelämässä hankkimasta tosiasiallisesta kyvystä suoriutua noista tehtävistä.

>>>Ehdotus 18

Digitalisoidaan työnvälityksen palveluprosessit ja avataan niiden rajapinnat. Luodaan lisää tilaa kaupallisille toimijoille työn välittämisessä. Lähtökohdana se, että julkinen hallinto avustaa yksityistä toimijaa, ei toisinpäin. Jatketaan kunnallisia työllisyyskokeiluja vuonna 2019. Kevennetään tutkintoon perustuvia pätevyysvaatimuksia ja korvataan niitä näytettyyn osaamiseen perustuvilla pätevyysvaatimuksilla.

Työn tekemisen tapoja ei muuta yksin teknologinen kehitys. Myös ihmiskuva muuttuu. Se muuttaa käsityksiä siitä, miten työn tekeminen kannattaa järjestää, miten ihmisiä kannattaa johtaa. Henkilökohtainen ote työhön, mahdollisuus suorittaa tietty työ monin eri tavoin, työn tilannekohtainen räätälöinti, kaikki nämä vaativat työelämään lisää oma-aloitteisuutta ja luovuutta.

Rekrytointeissa erityisesti oma-aloitteisuus nousee esiin kerta toisensa jälkeen. Tarkemmin oma-aloitteisuuden puute. Ongelma on maailmanlaajuinen. On vaikea esittää tarkempaa analyysia siitä, miksi juuri oma-aloitteisuudesta vaikuttaa olevan tällä hetkellä niukkuutta. Todennäköinen syy on kysynnän ja tarjonnan muutos, oma-aloitteisuudelle ei ollut viime vuosikymmenellä vastaavaa tarvetta kuin nyt.

Samaan aikaan kun työn tekeminen kääntyy kohti taiteilua, perinteiset massatuotanto ja suuruuden ekonomia menettävät sijaa. Ne eivät enää tarjoa kilpailuetua samaan tapaan kuin ennen. Tietokoneavusteisessa työssä kaavamaisen sisällön tekemisen marginaalikustannus on sama kuin räätälöidyn sisällön marginaalikustannus. Markkinoilla puolestaan räätälöidyn kysyntä kasvaa, kaavamaisen laskee. Työssä oppimisen laajentuva merkitys liittyy juuri tähän ilmiöön.

Myös johtaminen muuttaa muotoaan. Kyse on vähemmän prosessin johtamisesta ja enemmän osaamisen siirtämisestä ja uuden luomisesta. Työaika ja fyysinen työpaikka menettävät merkitystään, samaan aikaan vuorovaikutuksen ja työn merkitys tekijälleen tulevat tärkeämmiksi. Tulevaisuuden työpaikka saattaa muistuttaa enemmän menneisyyden taiteilijan studiota, jossa työnteke, ruokailu, lepo ja vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa saattoi kaikki tapahtua samassa tilassa.

Kaiken tämän muutoksen keskellä on tärkeää, että erilaiset tavat tehdä työtä ja eri yritysmuodot ovat keskenään vertailtuna mahdollisimman neutraaleja. Yhteiskunnalla ei ole tällä hetkellä erityistä syytä ohjata ihmisiä valitsemaan tiettyä tapaa toimia yhdessä. On syytä jättää markkinoiden tehtäväksi osoittaa käytännössä, miten tulevaisuuden työ kannattaa järjestää.

>>>Ehdotus 19

Kehitetään verotusta ja sosiaaliturvaa siten, että työn tekemisen erilaisten juridisten muotojen merkitys vähenee. Ei ole syytä eriyttää työsuhteen, freelancer-suhteen tai yhtiömuodossa toimimisen vaikutuksia verotukseen ja sosiaaliturvaan. Yhtenäistetään osakeyhtiöiden verotusta niin, että tiettyjen yhtiötyyppien korkeimmat veroasteet laskevat merkittävästi. Tätä ei voi tehdä kustannusneutraalisti, joten verotusta on samalla kevennettävä.

6

Väestörakenteen muutos

Ilman valtioiden välistä muuttoa Suomen työssäkäyvä väestö vähenee vuoteen 2030 mennessä 300 000 henkilöllä ja vuoteen 2050 mennessä 550 000 henkilöllä. Kysymys ei ole enää vuosiin ollut siitä, tarvitseeko Suomi työperäistä maahanmuuttoa. Kyse on siitä, miten tuo työperäinen maahanmuutto käytännössä järjestetään.

Osaavasta työvoimasta käydään parhaillaan maailmalla kovenevaa kisaa. Toisin sanoen osaajalla on halutessaan mahdollisuuksia valita, minne asettua asumaan. Tässä tilanteessa kaikki epävarmuutta aiheuttavat ja aikaa vievät menettelytavat, kuten työperäisen maahanmuuton tarveharkinta, ovat erityisen vahingollisia. Vaikka byrokratia toimii ja ratkaisut tulevat nopeasti, jo tarve erilliseen järjestelyyn saattaa käännättää tulijan toiseen maahan. Puhumattakaan todellisesta tilanteesta, jossa harkintaa odottavia on tällä hetkellä tuhansia, ja odotus saattaa kestää jopa vuoden.

Pelkän passiivisen odottelun sijaan työperäistä maahanmuuttoa kannattaa lähteä edistämään niiltä osin, kun sille arvioidaan olevan työmarkkinoilla akuuttia tai kohta realistuvaa tarvetta.

>>>Ehdotus 20

Luovutaan työperäisen maahanmuuton tarveharkinnasta. Luodaan Kanadan tyyppinen arviointijärjestelmä, joka auttaa houkuttelemaan suunnitelmallisesti Suomeen tarpeenmukaista osaamista.

Maahan muuttavalle kielen opiskelu on merkittävä investointi. Erityisesti pienen kielialueen kielen opiskelussa on suuren virheinvestoinnin riski. Mikäli haluamme houkutella Suomeen osaajia laajemmassa mittakaavassa, on heille luotava edellytykset elää täyttä elämää Suomessa osamatta suomea. Tämä koskee niin varsinaista työtä, arkisia palveluita, julkisen hallinnon palveluita kuin vaikkapa puolison työpaikkaa tai perheen lasten koulutusta.

>>>Ehdotus 21

Nostetaan englanti palvelukielenksi niissä kunnissa, jotka tästä erikseen päättävät. Palvelukieli tarkoittaa oikeutta saada palvelua englanniksi, oikeutta käyttää työssään englantia sekä riittävää englanninkielisten palveluiden mitoittamista, ottaen huomioon maahanmuuttajien määrä kunnassa.

Syntyvyyden nousemisesta ei ole Suomessa merkkejä, mutta yksi keino vähentää vääristyvän väestörakenteen taustasyitä on tasapainottaa vanhemmuuden vaikutusta työuran pituuteen.

>>>Ehdotus 22

Toteutetaan perhevapaiden uudistus. Lyhennetään tuen kesto kolmevuotiaasta lapsesta puoli-toistavuotiaaseen lapseen. Jaetaan vanhempainrahakausi tasan vanhempien kesken.

7

Vetovoima on alueellista

Suomen vetovoima syntyy enemmän alueilla kuin kansallisesti. Valtiolla on merkitystä lähinnä verotuksen ja säädösympäristön luomisessa. Verotuksen osalta olennaista on yleisen verotason kilpailukyky ja veropolitiikan ennustettavuus. Siis se, että verotus kokonaisuudessaan ei ole verrokkimaita kireämpää ja että on olemassa luottamus sille, että edessä ei ole suuria, yllättäviä veropolitiikan käänköksiä.

Innovaatioihin perustuvassa taloudessa yritysten kilpailukyky syntyy henkilöstön osaamisen, oppimisen ja vuorovaikutuksen kautta. Ulkomaisen osaamisen kannalta yksi vetovoi-
matekijä on kannustinjärjestelmä. Tällä hetkellä työntekijä maksaa huomattavasti kovempaa veroa optioedusta kuin perustaja, vaikka näiden henkilöiden mukaantulossa yritykseen saattaa olla vain kuukausien ero. Optioista verotetaan myös aikaisemmin kuin olisi järkevää.

>>>Ehdotus 23

Suomen kokonaisveroasteen pidemmän aikavälin tavoitteeksi asetetaan 39 prosenttia, ylimmän marginaaliveron 50 prosenttia ja yhteisöveron 20 prosenttia, tai alempi jos Ruotsi ja Saksa keventävät omaa yhteisöveroaan nykyisestä. Säädetään laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta pysyväksi. Verotetaan listaamattoman yhtiön optioetua pääomatulona silloin kun osakkeet luovutetaan, pitäen edun arvona luovuttamisesta saatua korvausta.

Euroopasta ei ole tulossa liittovaltiota, mutta Suomeen kannattaa tuoda liittovaltion elementtejä. Se tarkoittaa sitä, että maakunnille tai muille alueellisille organisaatioille tuodaan ensin suoraan demokraattisesti valittu edustus ja sen jälkeen näille myönnetään säädösvaltaa. Tavoitteena alueet, jotka vastaavat omasta vetovoimastaan, joilla on siihen toimivalta ja jotka tekevät maan eri osissa erilaisia ratkaisuja, jolloin syntyy käytännön kokemusta siitä, mikä ratkaisu toi-

mii ja mikä ei. Tällainen aluerakenne on oiva pohja kokeilu-
kulttuurille.

>>>Ehdotus 24

Julkista säädösvaltaa siirretään demokraattisesti johdetuille alueellisille toimijoille, erityisesti koskien yritystoiminnan edellytyksiä.

Alueen vetovoima on henkilökohtainen kokemus. Henkilökohtainen kokemus syntyy ensinnäkin siitä, että asiat sujuvat. Siis että asiat toimivat, vuorovaikutus rullaa ja hyvinvointi on todellista. Yhdysvaltain entinen suurlähettiläs Bruce Oreck vaikuttui Helsingistä ja jäi maahan asumaan virkakautensa jälkeen, koska Suomi toimii. Muut hänen kollegansa eivät jääneet, vaikka Helsinki itsessään ei noiden virkakausien välillä ole hirveästi muuttunut.

>>>Ehdotus 25

Määritellään aikaan sidottuja palvelulupauksia, julkishallinnon on tiettyssä ajassa vastattava yhteydenottoihin. Yleinen vastausaika on 24 tuntia. Säädetään julkiselle hallinnolle korvausvelvollisuus vastaajalle aiheutuneista kustannuksista, jos kysytään tietoa, jota julkinen hallinto on jo kysynyt edellisen 6 kuukauden aikana.

Toinen henkilökohtainen kokemus syntyy innostavuudesta, rakennetusta ympäristöstä, kulttuurista ja luonnosta. Suomi Areena tekee Porista innostavan alueen heinäkuulla, koska Poriin syntyy ainutlaatuinen vuorovaikutus. Innostavuus voi syntyä myös suurista tai pienistä wau-kokemuksista, näytävästä arkkitehtuurista, toimivasta julkisesta liikenteestä tai vaikkapa elämyksellisestä kahvilakulttuurista.

>>>Ehdotus 26

Kartoitetaan elämyksellisesti sykähdyttävät alueet ja ilmiöt Suomessa. Palkitaan veikkausvoittovaroista vuosittain miljoonalla eurolla edellisen kalenterivuoden aikana valmistunut vetovoimaisin rakennetun ympäristön kokonaisuus.

Kolmas peruste henkilökohtaiselle kokemukselle vetovoimasta on luova ympäristö. Tunne siitä, että tulevaisuus on parempi. Toimiva työmarkkina, mutkaton mahdollisuus oppia sellainen taito, jota kulloinkin sattuu tarvitsemaan. Luova ympäristö edellyttää omintakeisuutta, yhteistä tekemistä, riittävää väestöpohjaa sekä kannustavaa ilmapiiriä. Yhteiskunnan kestävyys kannalta on tärkeää pitää huolta yhteiskunnan monipuolisuudesta. Mitä yhdenmukaisemmin Suomen rutiinit yhteiskunnan eri osa-alueilla hoidetaan, sitä

haavoittuvampi Suomesta tulee. Mitä useampia eri vaihtoehtoisia tapoja tehdä ja tuottaa asioita Suomesta löytyy, sitä resiliientimpi ja kestävämpi Suomi on.

>>>Ehdotus 27

Määritellään luovuuden alueet sekä suunnitellaan toimenpiteet näiden alueiden omintakeisen vuorovaikutuksen edistämiseksi. Kunkin luovuuden alueen väestöpohjan tavoitteena on 750 000. Pienempien alueiden osalta olennaista on parantaa liikkuvuutta liikenne- ja ratkaisuin. Vaa- litaan paikallisten ratkaisujen omintakeisuutta ja seutukuntien toisistaan poikkeavia ratkaisuja järjestää julkiset palvelut.

8

Vetovoimahankkeet

Esityksen lopuksi kirjaan neljä hanketta, joiden tiimoilta Suomessa on mahdollisuus luoda nopeasti kansainvälisesti kiinnostavaa menestystä. Osa ehdotuksista on todella suuria, osa pienempiä. Vastaavia mahdollisuuksia löytyy Suomesta useita muitakin, tähän on kirjattu hankkeita, jotka ovat joko jääneet Suomessa vähemmälle keskustelulle, tai joiden osalta on syytä nostaa kunnianhimon tasoa.

Ilmastonmuutos on massiivisesti ihmiskuntaa uhkaava muutos ja sen torjuminen suurin ihmiskuntaa yhdistävä hanke. Tavoitteena on rajoittaa maapallon lämpötilan nousu 1,5 asteeseen. Tuo tarkoittaa sitä, että muutos rajoittuu ilmaston luonnolliseen vaihteluun. Suurempi lämpötilan nousu tarkoittaa siirtymistä uuteen ilmastojärjestelmään. Nykyisellä kulutuksella lämpötila nousee noin kolme astetta.

Tässä työssä Suomen kannattaa olla esimerkillinen, myös vetovoiman näkökulmasta. Vaikka ilmastonmuutokseen valmistautuminen on realismia, puheet siitä, miten Suomi voisi hyötyä ilmastonmuutoksesta, ovat vastuuttomia ja Suomen vetovoimaa rapauttavia.

>>>Ehdotus 28

Suomi vähentää kasvihuonepäästöjä 60 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Turpeen ja kivihiilen käyttö kielletään tai kiellon toteuttamiselle annetaan aikataulu. Toteutetaan ekologinen verouudistus ja arvioidaan kaiken yritystuen ilmastovaikutus. Asetetaan takaraja uusien polttomoottoriautojen myynnille. Tehdään ohjelma hiilinielujen kasvattamiseksi ja hiilen sitomiseksi maatalousmaahan. Asetetaan aikataulu kansallisen maataloustuen siirtämiseksi lihatalouden tuesta kasviviljelyn tukeen sekä suljetun kierron ruuantuotannon tukeen. Lisätään julkista ilmastorahoitusta köyhille valtioille.

Akkuteollisuus on maailman nopeimmin kasvavia toimialoja. Siirtyminen uusiutuvin keinoin tuotetun sähkön käyttöön esimerkiksi liikenteessä tarkoittaa suunnatonta kysyntää akuille. Suomesta löytyy mittavasti akkujen valmistukseen tarvittavia luonnonvaroja. Täällä on esimerkiksi Euroopan ainoat merkittävät koboltivarannot. Suomesta löytyy myös osaamista jalostaa noita raaka-aineita akkuteollisuuden käyttämissä raaka-aineiksi. Edelleen on mahdollista lisätä sähköautojen valmistusta Suomessa sekä varautua käytettyjen akkujen kierrätykseen.

>>>Ehdotus 29

Tehdään kansallinen akkustrategia suomalaisen akkuteollisuuden vahvistamiseksi. Laajennetaan Terrafamen toimintaa akkukemikaalien tuotantoon ja akkujen valmistukseen.

Datan käyttö ja kerääminen maataloudessa kannattaa miettiä kokonaisuutena uusiksi. Datan käyttö sekä tiedon avulla johtaminen leviää nopeasti eri toimialoilla. Maataloudessa ei ole edetty yhtä rivakasti kuin muilla toimialoilla. Siksi Suomen kannattaa etsiä maataloudesta kerättävän tiedon parempaa käyttöä. Nykyään maataloudesta kerätään tietoa neuvontaan, tutkimukseen, hallintoon ja edunvalvontaan. Tämän tiedon kerääminen kannattaa keskittää, tuohon tietoon voidaan yhdistää muuta maatalouteen liittyvää tietoa esimerkiksi säästä, markkinoista tai akateemisesta tuoreesta tutkimuksesta. Tavoitteena on keventää maatalouden hallinnollista taakkaa, nopeuttaa uusien innovaatioiden kehitystä ja leviämistä sekä edistää parhaiten käytäntöjen leviämistä.

>>>Ehdotus 30

Yhtenäistetään, digitalisoidaan ja automatisoidaan maatalouteen liittyvä tiedon kerääminen ja käsittely.

Kiertotaloudessa pyritään siihen, että tuotanto ja kulutus synnyttävät mahdollisimman vähän hukkaa ja jätettä. Tuo tarkoittaa jakamisalustoja, joiden kautta voidaan esimerkiksi lisätä vajaakäytössä olevien koneiden ja tavaroiden vuokraamista ja vaihtoa. Kiertotalous tarkoittaa myös kiertoihin perustuvia toimitusketjuja, kierrätettäviä materiaaleja ja uusiutuvan energian käyttöä. Edelleen se tarkoittaa palvelun tarjoamista tuotteen sijaan sekä tuotteen elinkaaren pidentämistä huollolla, jälleenmyynnillä ja uudelleenvalmistuksella. Luonnollisesti kiertotalous tarkoittaa myös kierrättämistä, loppuun käytettyjen tuotteiden ja raaka-aineiden uudelleen hyödyntämistä.

Kiertotalous etenee Suomessa hyvin. Seuraavalla hallituskaudella kannattaa keskittyä erityisesti ruokatalouden kiertotalouteen. Ilmastonmuutoksen vaikutukset alkavat näkyä, maatalousmaan pinta-ala uhkaa maailmassa vähentyä. Samaan aikaan ravinnon saanti esimerkiksi kalastuksesta on pikemminkin vähenemässä kuin kasvamassa. Ihmiskunnan väkimäärä on nousemassa 10 miljardiin tällä vuosisadalla. Tämä yhtälö luo merkittävää kysyntää uudenlaiselle tilaa, lannoitteita ja energiaa säästävälle, puhtaalle ruuantuotannon ratkaisulle.

>>>Ehdotus 31

Jatketaan kestäväen ruokajärjestelmän kehittämistä. Tavoitteena käytännön pilotit ja vientituotteet suljetun kerrosviljelyn, kaupunkiviljelyn ja luovan ruuantuotannon saralta.

9

EK:n kommentit ehdotuksiin

Ehdotus 1

Edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa, luottamusta sekä yksityisyyden suojaa kaikessa julkisen hallinnon päätöksenteossa. Järjestetään kansanäänestys Suomen arvoista.

>>>EK:n kommentti:

Kannatettava ehdotus kaikilta osin! Arvoista voisi ehkä järjestää nettiäänestyksen?

Ehdotus 2

Esitellään markkinointiviestinnän keinoin sadan tällä vuosikymmenellä omaa polkua kulkeneen suomalaisen tarina.

>>>EK:n kommentti:

Mielenkiintoinen idea! Erilaiset tarinat vahvistaisivat kuvaa Suomesta kansainvälisenä ja houkuttelevana maana ja antaisivat myös samastumisen kohteita sekä Suomessa asuville maahanmuuttajille että ulkomaalaisille, jotka suunnittelevat muuttoa Suomeen.

Ehdotus 3

Futuricen, Reaktorin ja Vincitin kaltaisten uuden vuorovaikutuksen yritysten osaaminen työ kulttuurin uudistamisesta konseptoidaan ja tuotteistetaan muuhun yritysmaailmaan sopivana kaupallisena tuotteena. Määritellään julkinen tuki edellä kuvatun vauhdittamiseksi. Julkishallinnon työyhteisöissä toteutetaan projekti työelämän rutiinien uudistamiseksi.

>>>EK:n kommentti:

Työelämä muuttuu ja ihmisten viihtymiseen omalla työpaikallaan vaikuttavat monet asiat, kuten juuri työ kulttuuri ja ihmisten välisen vuorovaikutus. Onnistujista ja edelläkävijöistä on aina hyvä muuten ottaa oppia.

Ehdotus 4

Yhtiöitetään julkisen vallan omistuksessa olevat infrastruktuurin verkot. Avataan mahdollisuus liikenteen käyttömaksuihin uusien investointien rahoituksessa. Järjestelmän maksaja voi olla joko julkinen hallinto, tienkäyttäjä tai molemmat. Maksun peruste on liikenneverkon todellinen käyttö.

>>>EK:n kommentti:

Liikenneverkkoyhtiötä on selvitetty. Koska liikenneinfran arvo on korkea, toisi yhtiömalli 300-400 miljoonan euron lisäkulut väylänpitoon korkojen, rahoituskulujen ja osinkojen mukana. Jos yhtiön velka laskettaisiin valtion velaksi Suomen sitoumuksissa EU:n talous- ja rahaunioniin, ei yhtiö voisi ottaa velkaa ennen kuin valtion talouden tila tulevaisuudessa kohenisi. Liikenneinfraan käytetään noin 1,7 mrd.€ vuosittain. Tienkäyttäjille ei lisäkustannuksia tule kohdentaa, sillä tieliikenteen verot valtiolle ovat noin 8 mrd.€ vuodessa.

Ehdotus 5

Vahvistetaan journalismin kyvykkyyttä valvoa vallankäyttöä Suomessa. Säädetään julkishallinnolle korvausvelvollisuus perusteettomasta asioiden salaamisesta. Avataan sekä hallinnon valmistelua että eduskuntakäsittelyä medialle.

>>> EK:n kommentti:

Hyvä! Avoimuus on erittäin tärkeä arvo.

Ehdotus 6

Poistetaan asunto-osakkeiden ja kiinteistöjen varainsiirtovero. Nostetaan kiinteistövero vastaavasti. Näin nopeutetaan asuntomarkkinoiden dynamiikkaa ja helpotetaan maassamuuttoa.

>>> EK:n kommentti:

Varainsiirtovero on tutkitusti hyvin haitallinen vero työvoiman liikkuvuuden ja asuntomarkkinoiden näkökulmasta. Sen poistamiselle tai lieventämiselle olisi vahvat taloustieteelliset perusteet. Veron tuotto on kuitenkin merkittävä (noin 800 M€, josta valtaosa asunnoista ja asuinkiinteistöistä). Sen korvaaminen kiinteistöveron korotuksella olisi myös ongelmallista. Erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella kiinteistöjen verotusarvot ovat jo nyt kiinteistöjen käyppiä arvoja korkeammalla.

Ehdotus 7

Tiivistetään yhdyskuntarakennetta. Helpotetaan pienempien ja edullisempien asuntojen rakentamista kasvukeskuksiin, hyvien liikenneyhteyksien äärelle.

>>> EK:n kommentti:

Järkevä asuntopolitiikka on koko maan kannalta keskeisessä roolissa. Asuntoja pitää olla siellä, missä ihmiset haluavat asua.

Ehdotus 8

Selvitetään, miten luoda elinvoimainen taidemaailman verkosto myös alle 750 000 väestön alueelle.

>>> EK:n kommentti:

Kiinnostava ehdotus. EK:n kaupungistumisraportin julkistuksen yhteydessä ehdotettiin, että valmiselimme myös kulttuuripoliittisen ohjelman – onhan kulttuuri keskeinen kaupunkien vetovoimatekijä. Harkitsemme tätä!

Ehdotus 9

Vahvistetaan taiteen markkinaa Suomessa. Julkinen valta pyrkii perinteisesti luomaan työpaikkoja kulttuurialalle. Samaa maaliin päästään hankkimalla kaupallisille kulttuuripalveluille lisää maksavia asiakkaita.

>>> EK:n kommentti:

Kulttuuri luo hyvinvointia ja luo myös jatkuvasti uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Kannatetaan!

Ehdotus 10

Pidetään koko Suomi auki iltaisin, öisin, sunnuntaisin, sekä myös heinä- ja elokuussa. Tuotetaan kattavammin ympäri-vuorokautista julkista liikennettä sekä poistetaan liikkeiden aukioloaikaa koskevat loputkin rajoitukset.

>>> EK:n kommentti:

Markkinoiden tulisi antaa toimia mahdollisimman vapaasti, koska sitten ne ohjautuvat itsestään vastaamaan ihmisten tarpeisiin. Turhasta sääntelystä on voitava luopua. Kotimarkkinan ja palveluiden kehittäminen lisää Suomen vetovoimaa.

Ehdotus 11

Valitaan mittarit ja prosessit työpaikkakiusaamisen tutkimiseksi. Alustavien selvitysten mukaan työpaikkakiusaaminen on Suomessa erittäin yleistä. Ennen korjaavia toimenpiteitä ilmiön laatu ja levinneisyys selvitetään perusteellisesti. Taivotteena maailman vähiten työpaikkakiusattu maa.

>>> EK:n kommentti:

Lainsäädäntö Suomessa on kunnossa, mutta silti kiusaamista tapahtuu. Onkin erittäin tärkeää kiinnittää huomiota ihmisten asenteisiin kaikilla työpaikoilla. Myös EK on sitoutunut syrjimättömyyteen. Haastoimme kaikki yritykset ja organisaatiot mukaan syrjinnän vastaiseen työhön Työ ei syrji -kampanjassamme.

Ehdotus 12

Selvitetään, miten voidaan järjestää laadukas ruoka ikäihmisille ja elintarvikkeet syrjäseuduille tehokkaimmin digitaalisena palveluna. Tuo voi tarkoittaa esimerkiksi Wolt-tyyppistä palvelua, jossa kaukanakin asuva lapsenlapsi saattaa ilahduttaa isovanhempaansa tilaamalla hänelle omaa lempitrendiruokaa.

>>> EK:n kommentti:

Digitalisaatio on huikea mahdollisuus. Tässä olisi varmasti valtavasti potentiaalia parantaa ihmisten elämänlaatua.

Ehdotus 13

Tuodaan kulttuurin eri muodot oppiaineiksi peruskouluun. Tuodaan "show and tell" -konsepti kouluihin esiintymistaitojen vahvistamiseksi. Avataan julkiset tilat esittävälle taiteelle. Vahvistetaan ilmaisuvapauden käsitettä kulttuurillisena perusoikeutena. Tarjotaan Museokortti lisäosana opintotukea ja työttömyysturvaa. Sitoudutaan käyttämään prosentti valtion budjetista kulttuuriin.

>>> EK:n kommentti:

Kulttuurilla on erittäin tärkeä rooli ihmisen hyvinvoinnissa. Ennalta on kuitenkin vaikea luoda automaattisia prosenttisääntöjä valtion budjettiin. Vetovoimainen kulttuuri myös houkuttelee ihmisiä matkustamaan eri kohteisiin ympäri maailman. Ehdotuksemme kaupunkipoliit-

tisen ohjelman laatimisesta tukisi tätä tavoitetta.

Ehdotus 14

Toteutetaan lasten ja nuorten harrastustakuu. Luodaan töillä kannustava harrastussetelimalli.

>>> EK:n kommentti:

Harrastaminen ehkäisee syrjäytymistä. Tätä on syytä tutkia!

Ehdotus 15

Suomi käyttää 4 prosenttia bruttokansantuotteesta tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Puolet nuorista ikäluokista suorittavat korkeakoulututkinnon. Kaikki suomalaiset suorittavat vähintään toisen asteen tutkinnon.

>>> EK:n kommentti:

Tuemme lämpimästi kaikkia näitä tavoitteita ja toivomme myös maan seuraavan hallituksen sitoutuvan niihin.

Ehdotus 16

Luodaan kaupallinen markkina muuntokoulutukselle, jossa oppii uuden ammatin perusteet 100 päivässä. Koulutuksen tavoitehinta on 7 500 euroa. Päätetään, miten kustannus jaetaan yhteiskunnan, yrityksen ja osaamistaan uudistavan ihmisen välillä. Irtisanomisessa muuntokoulutuksen järjestäminen leikkaa vastaavasti yrityksen muuta taloudellista vastuuta irtisanomisesta. Yhteiskunta vastaa opiskelijan elinkustannuksista muuntokoulutuksen ajan.

>>> EK:n kommentti:

Kiinnostava avaus, jota voisi tutkia lisää. Elinikäinen oppiminen on tulevaisuuden tie. Muuntokoulutuksella on tässä erittäin tärkeä rooli.

Ehdotus 17

Määritellään mahdollisuus alittaa erikseen sovittavilla aloilla työsuhteen palkkauksessa työehtosopimuksen minimitaso. Edellytyksenä on, että alitus on määräaikainen ja perustuu osaamista lisäävään kirjalliseen suunnitelmaan työssä oppimisesta. Yhteiskunta turvaa osaamistaan uudistavan toimeentulon edellä kuvatun työssä oppimisen aikana.

>>> EK:n kommentti

Ruotsissa työmarkkinajärjestöt ja hallitus ovat sopineet ns. Kotouttamistyö-mallista, jolla pyritään madaltamaan turvapaikansaaneiden ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiskynnystä. Työnantaja- ja työntekijäliitot ovat sopineet mallin toteuttamisesta työehtosopimuksissa. Keskusjärjestöt ovat sopineet hallituksen kanssa yhteiskunnan tuesta Kotouttamistyöhön osallistuville. Tästä mallista voisi Suomessakin ottaa opiksi ja tehdä siitä meidän oloihimme sopiva sovellus.

Ehdotus 18

Digitalisoidaan työnvälityksen palveluprosessit ja avataan niiden rajapinnat. Luodaan lisää tilaa kaupallisille toimijoille työn välittämisessä. Lähtökohtana se, että julkinen hallinto avustaa yksityistä toimijaa, ei toisinpäin. Jatketaan kunnallisia työllisyyskokeiluja vuonna 2019. Kevennetään tutkintoon perustuvia pätevyysvaatimuksia ja korvataan niitä näytettyyn osaamiseen perustuvilla pätevyysvaatimuksilla.

>>> EK:n kommentti:

Tässä on monia hyviä ehdotuksia. Kasvupalvelu-uudistuksessa on hyvin nostettu esiin periaate julkisen ja yksityisen paremmasta yhteistyöstä.

Ehdotus 19

Kehitetään verotusta ja sosiaaliturvaa siten, että työnteon erilaisten juridisten muotojen merkitys vähenee. Ei ole syytä eriyttää työsuhteen, freelancer-suhteen tai yhtiömuodossa toimimisen vaikutuksia verotukseen ja sosiaaliturvaan.

Yhtenäistetään osakeyhtiöiden verotusta niin, että tiettyjen yhtiötyyppien korkeimmat veroasteet laskevat merkittävästi. Tätä ei voi tehdä kustannusneutraalisti, joten verotusta on samalla kevennettävä.

>>> EK:n kommentti:

Työnteon erilaisten muotojen tasaveroisuus kohtelu on yleisenä periaatteena erittäin kannatettava. Tavoitteen saavuttaminen on kuitenkin käytännössä erittäin vaikeaa, ja edellyttää monia huolellisesti valmisteltuja uudistuksia mm. sosiaaliturvajärjestelmään. Uusien työnteon muotojen huomioimisen ja tasaveroisuuden kohtelun tulee olla yhtenä johtavista periaatteista seuraavan hallituskauden sosiaaliturvauudistustyössä. EK esittää osinkoverotuksen uudistamista, joka vastaa ehdotusta osakeyhtiöiden verotuksen muutoksista.

Ehdotus 20

Luovutaan työperäisen maahanmuuton tarveharkinnasta. Luodaan Kanadan tyyppinen arviointijärjestelmä, joka auttaa houkuttelemaan Suomeen tarpeenmukaista osaamista.

>>> EK:n kommentti:

Suomi tarvitsee osajia sekä meiltä että muualta. EK on pitkään jo ajanut tarveharkinnasta luopumista.

Ehdotus 21

Nostetaan englanti palvelukieleksi niissä kunnissa, jotka tästä erikseen päättävät. Palvelukieli tarkoittaa oikeutta saada palvelua englanniksi, oikeutta käyttää työssään englantia sekä riittävää englanninkielisten palveluiden mitoitusta, ottaen huomioon maahanmuuttajien määrä kunnassa.

>>> EK:n kommentti:

Kiinnostava avaus. Tämän voisi ehkä toteuttaa pilottina sopivilla alueille. Kokeilun voi myös hyvin to-

teuttaa mitenkään puuttumatta suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeuteen saada palveluita omalla kielellään.

Ehdotus 22

Toteutetaan perhevapaiden uudistus. Lyhennetään tuen kesto kolmevuotiaasta lapsesta puolitoistavuotiaaseen lapseen. Jaetaan vanhempainrahakausi tasan vanhempien kesken.

>>> EK:n kommentti:

Ehdotus on hyvin lähellä EK:n omaa perhevapaamallia, joten luonnollisesti suhtaudumme hyvin myönteisesti.

Ehdotus 23

Suomen kokonaisveroasteen pidemmän aikavälin tavoitteeksi asetetaan 39 prosenttia, ylimmän marginaaliveron 50 prosenttia ja yhteisöveron 20 prosenttia, tai alempi jos Ruotsi ja Saksa keventävät omaa yhteisöveroaan nykyisestään. Säädetään laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta pysyväksi. Verotetaan listaamattoman yhtiön optioetua pääomatulona silloin kun osakkeet luovutetaan, pitäen edun arvona luovuttamisesta saatua korvausta.

>>> EK:n kommentti

Ehdotus vastaa EK:n tavoitteita. EK:n tavoitteena on kohtuullinen kokonaisveroaste, yhteisöverokannan kilpailukyky sekä työn verotuksen keventäminen niin, että ylin marginaalivero on enintään 50 prosenttia. Pärjätäkseen osaajakilpailussa Suomen tulee tarjota verojärjestelmän tasolla toimivia ratkaisuja henkilöstön palkitsemiseen ja sitoututtamiseen.

Ehdotus 24

Julkista säädösvaltaa siirretään demokraattisesti johdetuille alueellisille toimijoille, erityisesti koskien yritystoiminnan edellytyksiä.

>>> EK:n kommentti:

Maan hallitus on valmisteellut pitkään sote- ja maakuntauudistusta. Uudistuksen toteutuessa on huolehdittava, että kasvupalvelut eli työllisyys- ja yrityspalvelut toteutetaan tehokkaasti ja sujuvasti yritysten tarpeita palvellen ja ottamalla yksityiset palveluntuottajat mukaan palveluiden tuottajiksi. On myös vältettävä turhaa hallinnon lisääntymistä ja varmistettava se, että kasvupalveluilla on käytettävissä riittävät resurssit alueellisessa päätöksenteossa.

Ehdotus 25

Määritellään aikaan sidottuja palvelulupauksia, joiden mukaan julkisen hallinnon on tietystä ajassa vastattava kansalaisten ja yritysten yhteydenottoihin. Yleinen aika vastata on 24 tuntia. Säädetään julkiselle hallinnolle korvausvelvollisuus vastaajalle aiheutuneista kustannuksista, jos kysytään tietoa, jota julkinen hallinto on jo kysynyt edellisen 6 kuukauden aikana.

>>> EK:n kommentti:

Hyviä ehdotuksia. On muistettava, että virastot ovat ihmistä varten ja suorittavat palvelutehtävää – ei toisinpäin. Sujuvammasta asioinnista hyötyy niin kansalainen kuin yrityksetkin, jotka kärsivät hitaista lupaprosesseista. EK on myös ehdottanut määräaikojen asettamista viranomaispäätöksille.

Ehdotus 26

Kartoitetaan elämyksellisesti sykhdyttävät alueet tai ilmiöt Suomessa. Palkitaan veikkausvoittovaroista vuosittain miljoonalla eurolla edellisen kalenterivuoden aikana valmistunut vetovoimaisin rakennetun ympäristön kokonaisuus.

>>> EK:n kommentti:

Mikäpä siinä! Kuulostaa toteuttamiskelpoiselta ja Suomen mainetta ja kiinnostavuutta edistävältä.

Ehdotus 27

Määritellään luovuuden alueet sekä suunnitellaan toimenpiteet näiden alueiden omintakeisen vuorovaikutuksen edistämiseksi. Kunkin luovuuden alueen väestöpohjan tavoitteena on 750 000 ihmistä. Pienempien alueiden osalta olennaista on parantaa liikkuvuutta liikennratkaisuin. Vaalitaan paikallisten ratkaisujen omintakeisuutta ja seutukuntien toisistaan poikkeavia ratkaisuja järjestää julkiset palvelut.

>>> EK:n kommentti:

Tässä käytetty luku 750 000 esiintyy usein kaupunkitutkimuksessa. Suomen väestöpohjalla näin suuren alueen luominen voi olla haastavaa, mutta varmasti asiaa kannattaa tutkia. Kaupungit ovat tutkitusti luovuuden keskittymiä ja siten erittäin tärkeässä roolissa koko maan menestymisen kannalta.

Ehdotus 28

Suomi vähentää kasvihuonepäästöjä 60 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Turpeen ja kivihii-
len käyttö kielletään tai kiellon toteuttamiselle annetaan aikataulu. Toteutetaan ekologinen verouudistus ja arvioidaan kaiken yritystuen ilmastovaikutus. Asetetaan takaraja uusien polttomoottoriautojen myynnille. Tehdään ohjelma hiilinielujen kasvattamiseksi ja hiilen sitomiseksi maatalousmaahan. Asetetaan aikataulu kansallisen maataloustuen painotuksen siirtämiseksi enemmän lihatalouden tuesta kasviviljelyn tukeen sekä suljetun kierron ruuantuotannon tukeen. Lisätään julkista ilmastorahoitusta köyhille valtioille.

>>> EK:n kommentti

Ilmastonmuutoksen hillintää tulee tehdä tavoitteiden kautta ja teknologianeutraalisti. Olennaista on päästä eteenpäin jo sovittujen päästötavoitteiden toteuttamisessa

niin EU:ssa kuin globaalisti. Haaste on suuri, ja kestäviä ratkaisuja tarvitaan kaikilla sektoreilla. Esimerkiksi hiilen sitominen maatalousmaahan on asia, jota kannattaisi tutkia lisää. Aihetta on käsitelty viime aikoina paljon myös julkisuudessa.

Ehdotus 29

Tehdään kansallinen akkustrategia suomalaisen akkuteollisuuden vahvistamiseksi. Laajennetaan Terrafamen toimintaa akkukemikaalien tuotantoon ja akkujen valmistukseen.

>>> EK:n kommentti:

Akkustrategia kuulostaa kehittämisen arvoiselta ajatukselta.

Ehdotus 30

Yhtenäistetään, digitalisoidaan ja automatisoidaan maatalouteen liittyvä tiedon kerääminen ja käsittely.

>>> EK:n kommentti:

Digitalisaatio on huikea mahdollisuus myös maataloudelle. Lähtökohteisesti kaikki tieto, mikä voidaan digitalisoida, kannattaa digitalisoida.

Ehdotus 31

Jatketaan kestäväen ruokajärjestelmän kehittämistä. Tavoitteena käytännön pilotit ja vientituotteet suljetun kerrosviljelyn, kaupunkiviljelyn ja luovan ruuantuotannon saralta.

>>> EK:n kommentti:

Kaikki kestäväen kehitykseen ja sitä kautta meidän kaikkien, myös tulevien sukupolvien elämänlaadun parantamiseen tähtäävät pilotit ovat tervetulleita.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10),
00131 Helsinki
ek@ek.fi
www.ek.fi
Twitter: @Elinkeinoelama

Lisätietoja:
Asiantuntija
Heidi Sabanadesan
Puh. 040 643 4355
heidi.sabanadesan@ek.fi

Raportti internetissä: www.ek.fi

Taitto: Julkaisumonistamo Eteläranta Oy

EK 2018

